PIKKULOTTA

Rakasta sekä palvele kotiasi ja isänmaatasi!

"On lapset kansakunnan uusi kevät
ja suvet uudet itävät jo heissä.
He nousevihin polviin siirtelevät
mi' oli kerran ikuisinta meissä."

II vuosikerta - Julkaisija: Lotta-Svärd Keskusjohtokunta. - N:o 1 - 1939

Jumala ensimmäisenä.

Jumala on oleva ensimmäinen kaikessa elämämme vaiheissa, kaikessa, mitä me teemme ja harrastamme, kaikessa, mitä me rakastamme ja mistä me iloitsemme. Jumala on oleva ensimmäinen ajatusmaailmassamme, päiväimme puuhissa, lapsuutemme leikeissä, nuoruutemme iloissa, kaikessa, mikä kuuluu inhimilliseen elämään. »Meidän tulee yli kaiken peljätä ja rakastaa Jumalaa.» Näin on meitä opettanut Martti Luther, suuri opettajamme, ensimmäisen käskyn välityksellä.

Jumala on hyvä, sillä Jumala on rakkaus. Jumala on niin hyvä, että hän antaa aurinkonsa paistaa niin pahoille kuin hyvillekin ja sataa niin väärille kuin vanhurskaillekin. »Hyvyys vain ja armo noudattavat minua kaikkina elinpäivinäni», lausuu hurskas virsien kirjassa. »Jumalan hyvyys vetää parannukseen, Jumalan meidän Vapahtajamme hyvyys ja ihmisrakkaus on ilmestynyt», kirjoittaa Apostoli. »Ei kenkään muu ole hyvä kuin yksin Jumala.» Näin on Jeesus itse sanonut. Tämän kaiken tähden Jumala ansaitsee saada ensimmäisen sijan meidän elämässämme.

Jumala on hyvyydessään antanut meille kodin, joka meille jokaiselle on kallein paikka maan päällä. Siellä on isämme ja äitimme, joiden hyvyydessä ja rakkaudessa Jumalan hyvyys ja rakkaus meitä monella tapaa ympäröi. Siellä on meidän puhtaimmat ja parhaimmat ilomme ja myöskin syvimmät surumme, joiden avulla Jumala meitä hyvyydessään kasvattaa taivaallista kotia varten. Ja Jumala on antanut meille tämän kauniin maan omaksi isänmaaksi, jossa oma heimomme on kasvanut Suomen kansaksi ja jota Hän vuosisatojen vaiheissa on monin tavoin siunannut, suojannut ja auttanut. Tuskin on toista kansaa, jonka elämänvaiheissa Jumalan hyvyys olisi selvemmin näkynyt kuin Suomen kansan elämässä.

Ja Jumala on hyvä, sillä Hän on antanut poikansa meidän auttajaksemme ja pelastajaksemme, meidän syntiemme sovittajaksi. Tämä on ollut hänen suurinta hyvyyttänsä ja rakkautensa osoitusta. »Siinä on rakkaus, että Jumala rakasti meitä ensin ja antoi poikansa meidän syntiemme sovitukseksi.» Tämän kaiken tähden on Jumala oleva ensimmäisenä meidän elämässämme ja kodissamme, työssämme ja levossamme, iloissamme ja suruissamme.

Auk. Oravala.

Pikkulotalle!

Isänmaata rakasta,
myös äitiä ja isää.
Voimia heille taivahasta
rukoile ain' lisää.

Mikä ompi hauskempaa
kuin tehdä aina hyvää,
olla pikkulottana,
rakastaa Taivaan Isää.

Kirj. Pikkulotta Iida.

Pikkulotan uuden vuoden rukous.

*Suo, Herra, onnesi uutena vuonna,
työllemme runsas siunaus suo!
Me oomme pieniä, heikkoja, anna
voimasi meille ja apuas tuo.*

*Me tahdomme uhrata voimamme kaiken,
maallemme antaa kättemme työn.
Luo intoa meihin ja sydämen nuoren
myös synnyinmaallemme sykkiä suo!*

*On työmme niin pientä ja näkymätöntä
ja pieni on uhrimme maallemme myös.
Vaan vähän jos täytämme tunnollisesti,
siunaten johdathan pienenkin työs.*

*Oi suojele kotimme, syntymämaamme,
rakkaimmat aartehet päällä maan.
Oi, Jumala, johdata askeleemme
uutena vuonna myös oikeaan!*

Kirj. *Toini-täti.*

Pieni muonittaja.

Tontun puuhat tornikellossa uudenvuodenyönä.

»Ai!» kiljaisi vanha tornikello ja valittaen pysähtyi. Tornikello parka! Monta vaivaa oli se jo kahdensadan vuoden aikana ehtinyt kärsiä. Se oli nähnyt sodan kauhut, tulipalon hävityksen. Nyt, kun tornikello oli jo vanha, tulivat mönniäiset häiritsemään sen vanhuudenpäiviä. Mönniäiset olivat sellaisia pieniä olijoita, jotka tavallisesti asustivat vanhoissa kelloissa. Tiedemiehet eivät olleet pystyneet selittämään näiden pienten olijoitten rakennetta, mutta kelloissa ne joka tapauksessa olivat. Taas oli eräs mönniäinen puraissut vanhaa tornikelloparkaa. Silloin huomasi kello, että pieni tonttupoika kiiruhti sitä kohti harja kädessään ja tikapuut olallaan. »Vihdoinkin minut puhdistetaan!» huokaisi kello. Kun tonttu ehti tornin luo, pystytti se tikapuut tornia vasten ja alkoi kavuta kelloon harja kädessään. Päästyään tikapuiden yläpäähän sanoi tonttu: »Minä olen Pim ja olen tullut ennen kello kahtatoista puhdistamaan sinun vanhan naamataulusi». Tämä puhe kuulosti aivan uskomattomalta vanhan tornikellon korvissa. Voiko joku tulla puhdistamaan häntä, vanhaa, unohdettua kellonrämää noista inhoittavista mönniäisistä! Taas mönniäinen puraisi, ja tornikello kiljaisi niin kovasti, että kaupustelija, joka kulki torilla, lensi pelästyksestä istualleen. »Mikä sinua vaivaa? Sinähän kiljut kuin nälkäinen jalopeura erämaassa», sanoi Pim, harjaten samalla kellotaulua. »Mönniäiset purevat!» huokaisi kello. »Ahaa! Vai mönniäiset! Kyllä minä niille vekkuleille näytän!» sanoi Pim ja avasi koneiston oven. Eikös vaan niitä vilissyt koneistossa kuin rottia suuresta kellarinovesta, jos se avattaisiin. Pim otti harjan ja lakaisi ne kaikki alas. Mönniäiset kuolivat, sillä ne putosivat 35:n metrin korkeudesta kivetylle torille. »Saittepas!» ilkkui Pim, ja tornikello huokasi helpotuksesta. Sitten Pim huusi torilla kulkevalle miehelle: »Hoi mies! Onko sinulla kelloa? Jos on, niin sano, paljonko se on!» Kaikeksi onneksi miehellä oli kello, ja hän huusi tontulle: »Kello on viisi minuuttia vailla kaksitoista!» »Kiitos!» sanoi Pim ja siirsi kellon viisarit oikeaan, sillä kellohan seisoi. Sitten Pim otti suuren avaimen ja veti kellon täyteen vireeseen, että se aivan ratisi uutta elinvoimaa. »Hyvästi, ja suuri kiitos avustasi!» sanoi kello. »Ei kestä!» vastasi Pim ja heitti harjan alas ja kapusi itse maankamaralle. Täällä otti hän taas harjan käteensä ja tikapuut olalleen ja katosi nurkan taa. Pian saivat kaupunkilaiset kuulla 12 kumeata lyöntiä. Uusivuosi oli alkanut.

Kirj. *Pirkko Heikkinen.*

Ajatuksia pikkulottatyöstä.

Turun tytöt Ispoisten ampumamajassa kuuntelemassa luentoa kompassin käytöstä.

Kun ajattelen aikaa, jonka olen ollut pikkulottana, tulee mieleeni joukko hauskoja muistoja. Muistan, kuinka arkana, mutta innostuneena ja onnellisena liityin osastoomme neljä ja puoli vuotta sitten. Jo ensimmäisissä kokouksissa minulle opetettiin lottien tunnus »uskonto, koti, isänmaa». Minä hämmästyin hiukan tuota tunnusta. Sen tiesin, että lotat palvelevat isänmaata, ja isänmaallisista vaikuttimista olin osastoomme liittynytkin. En vain ollut koskaan tullut ajatelleeksi, että lotta-aatteeseen sisältyisi muutakin. Koti oli niin läheinen, että heti mielessäni hyväksyin senkin lottatunnukseen, mutta uskonto oli silloin outo käsite minulle, ja vasta vähän vanhempana olen oppinut ymmärtämään, mitä uskonto merkitsee jokaiselle ihmiselle, pikkulotallekin.

»Uskonto, koti, isänmaa.» — Tuon tunnuksen hengessä olemme täällä yrittäneet toimia. Meitä pikkulottia on opetettu rakastamaan isänmaatamme. Meille on osoitettu, kuinka ihana isänmaa meillä on. Varsinkin leireillä olemme päässeet askeleen lähemmäksi sen kaunista luontoa.

Meille on kerrottu, mitä isämme ovat tämän maan hyväksi uhranneet ja millä hinnalla sen vapaus ostettiin 20 vuotta sitten. Kun viime toukokuun 16 pnä näimme ne miehet, jotka ovat taistelleet maamme vapauden puolesta, tuli vapaussota meille paljon tutummaksi ja elävämmäksi asiaksi. Olimme onnellisia, kun saimme tuona päivänä olla auttamassa muonitustöissä. Muonitettavamme olivat tosin nyky-Suomen puolustajia, suojeluskuntalaisia, mutta tuli sinne kenttäkeittiöittemme ääreen yksi ja toinen rintamamieskin, ja me pikkulotat tunsimme saaneemme kunniatehtävän, kun saimme ojentaa heille kenttäkeittiöittemme antimia.

Mutta meille ei ole vain kerrottu, mitä isämme ovat tehneet tämän maan hyväksi, vaan meille on myös opetettu, mitä isänmaa odottaa meiltä, nousevalta polvelta. Suomi odottaa, että me vartumme kunnollisiksi, isänmaatamme rakastaviksi kansalaisiksi, jotka uhraamme työmme sen hyväksi, ja se odottaa, että olemme aina valmiita puolustamaan sen vapautta ulkoa- ja sisältäpäin uhkaavia vaaroja vastaan.

Meitä pikkulottia on opetettu kunnioittamaan uskontoa ja rakastamaan Jumalaa. Ensimmäisellä leirillämme vuonna 1936 Tuusulassa saimme aamuisin mukana Päällystökoululla lottakurssien aamuhartaudessa. Kun siellä ihanana kesäaamuna sadat harmaapukuiset lotat yhtyivät aamuvirteen ja kuuntelivat vakavia sanoja Jumalasta ja painoivat päänsä rukoukseen, tuntui Jumala tulevan meitä pieniäkin niin lähelle. Silloin ymmärsimme, että kaikki se hyvä, joka oli tullut osaksemme, on Jumalan lahja.

Meitä pikkulottia on opetettu rakastamaan ja palvelemaan kotia. Kerran alkuvuosina johtajamme esitti meille kertomuksen kukista ja nuorista tytöistä. Siinä verrataan nuoria tyttöjä kukkiin. Meidän nuroten tyttöjen, pikkulottienkin, pitäisi levittää ympäristöömme, lähinnä koteihimme, samanlaista puhdasta iloa, kauneutta ja rakkautta kuin mitä kukat levittävät.

»Uskonto, koti, isänmaa»-tunnuksen hengessä on osastomme näinä viitenä vuotena toiminut, ja sen pohjalla haluamme toimia edelleen. — Pikkulotat! Emmekö muista edelleen tuota tunnustamme! Emmekö yritä edelleen palvella uskontoa, kotia ja isänmaata parhaan kykymme mukaan! Voimamme ovat tosin pienet, mutta rukoillaan Jumalalta voimaa. — Olkaamme uskollisia tässä työssä! Suorittakaamme pienimmätkin tehtävämme hyvin! Rakastakaamme tätä työtä! Tehkäämme sitä innokkaasti ja ilomielin! Sanotaanhan »kultaisissa sanoissammekin»: »Suorita ilomielin velvollisuutesi». Muistakaamme, että on kunniakasta olla pikkulotta ja että se asema velvoittaa! Me emme useinkaan tule ajatelleeksi sitä, että ihmiset, joiden kanssa joudumme tekemisiin, saattavat muodostaa käsityksensä pikkulotista ja yleensä lottatyöstä juuri meidän käyttäytymisemme perusteella. Tietenkin toivomme jokainen, että siitä käsityksestä tulisi mahdollisimman hyvä. Muistakaamme senvuoksi muuallakin kuin kokouksissamme, että olemme pikkulottia! Ja ennenkaikkea pitäkäämme aina mielessämme tuo suuri tunnuksemme »uskonto, koti» isänmaa»!

Pirkko Peltoniemi.

(Esitetty Helsingin Lotta-Svärd X:n Tyttöosaston viisivuotisjuhlassa 29. 10. -38.)

Turku I:n tyttöosasto teki hiihtoretken Ispoisiin. Mukana oli 65 pikkulottaa.

Pikkulotille.

Rukoilkaamme nyt innostusta
kaikkehen hyvään ja jaloon,
että riittäisi onnen lahjoja
jokaiseen pieneenkin taloon.

Silloinpa joukko tää kasvaisi
ja onnellinen oisi.
Siispä nyt yhdessä toivotaan,
ett' Luoja niin sen soisi.

Mokkasuuna.

Turku I:n tyttöosaston 5-vuotisjuhlasta 27/11. 1938.

Aune-Orvokin palsta.

Rakkaat tytöt.

Uskon, että olette tänä jouluna ajatuksissanne monen monta kertaa liikkuneet kaukana Kainuun mailla, siellä, minne niin auliisti olette lahjojanne lähetelleet. Niitä on tullut eri puolilta Suomea: etelästä Kemijärveä myöten pohjoisessa ja Pohjanlahden rantamilta Laatokkaan idässä. On tullut suuria, yli sadan kilon lähetyksiä ja toisia, pienen pieniä kääröjä, joissa on voinut olla joku yksinäisen pikkulotan lahja: yksi kynttilä ja muutama piparkakku. Tämä vain osoittaa, että mahdollisimman monet ovat tahtoneet olla mukana tässä avustustoiminnassa. Kaikki lahjanne ovat tulleet perille (Pikkulotan toimitus lähettää niistä teille kuitit). Olen yhdessä piirijohtokunnan sihteeritädin kanssa viettänyt monta liikuttavaa hetkeä lähetyksiänne lajitellessamme, sillä niistä on ilmennyt, kuinka suurella rakkaudella olette ajatelleet pientä holhokkianne ja hänen kotiväkeänsä. Tavaroita edelleen lähetettäessä on katsottu, että kaikki, mikä on ollut Aune-Orvokille nimitettyä on hänelle lähetetty, ja että hänen kotiväkensä on saanut tarpeeksensa erilaisia vaatekappaleita ja jalkineita. Vähäinen osa vaatteista on jätetty toistaiseksi piirijohtokunnan varastoon, ja loput on jaettu muille puutteessaoleville rintamiesperheille.

Monet tyttöosastot ovat myöskin lähettäneet rahaa. Näillä rahoilla saatiin juuri jouluksi Aunen kotimökkiin uusi ovi ja ikkunat. Sitäpaitsi on niillä ostettu kaksi eri ruokatavaralähetystä sekä annettu äidille vähän rahaa. Loppu, kuutisensataa markkaa on pankissa Aune-Orvokin nimellä, ja jos lisää saadaan, korjataan ensi kesänä mökki ja sen uuni.

Olen saanut monta kirjettä, jossa minua pyydetään »kertomaan jotakin Aune-Orvokista». Jos vain ehtisin, niin kirjoittaisin teille jokaiselle aivan oman kirjeen, mutta kun se on minulle mahdotonta, niin kerron teille kaikille yhteisesti tässä omassa lehdessämme, mitä uutta holhokistanne tiedän. Kävin näet sihteeritädin kanssa hänen kodissaan joulun edellisviikolla järjestämässä mökin korjausasiaa ja viemässä teidän lahjojanne. Koko muu perhe sattui kotosalle paitsi Vilma, joka on Milkan edestä mennyt palvelukseen, hänen

Aune-Orvokki Vilma sisarensa sylissä.

kun on niin vaikeata vain yhdellä kädellä askareita toimitella. — Kaikki olivat reippaita, mutta pirtein joukosta oli pieni Aune-Orvokki, joka sitten syksyisen käyntini oli paljon kasvanut ja vaurastunut. Iloisena hän äitinsä sylissä leperteli ja tavoitteli kaikkea, mitä näki hokien: »Anna, anna.» — Kuulimme äidiltä, että Aune jo seisoo ilman tukea, mutta ei vielä kävele. Toivoin, että hän nyt ottaisi elämänsä ensimäiset omavaraiset askeleensa, ja siksi panimme hänet lattialle, ja ojensin hänelle Turun tyttöjen lähettämää sievää nukkea. Kovin se oli lapselle mieleen, pikku kätöset ojentuivat sitä ottamaan, ja suu oli niin naurussa, että kahdeksan pientä, hohtavan valkoista hammasta loisti sieltä, mutta ei siirtynyt hento jalka vielä toisen ohi. Yritys ei siis onnistunut, mutta uskon, että pikku Aune nyt jo kävelee. — Äiti ei oikein tahtonut tajuta tuomaimme lahjain paljoutta, vaan kyseli moneen kertaan, mistä ne kaikki tulevat. Selitin hänelle asian parhaani mukaan, eikä äiti osannut muuta sanoa kuin: »Jumala siunatkoon kaikkia antajia».

Samalla matkalla kävimme vielä eräässä toisessakin rintamamiesperheessä, jossa on kasvamassa 5 terhakkaa, kohteliasta ja hyvin kasvatettua poikaa, vanhin 11 vuotta. Teidän olisi, tytöt, pitänyt olla näkemässä ja kuulemassa se riemu, mikä mökissä syntyi, kun kaikki viemämme tavarat otettiin esille. Eniten kummissansa oli neljännellä oleva Reinopoika, joka ei vielä omistanut kenkiä. Kun hän sai lämpimät huopasaappaat jalkaansa, ei hän ensin osannut niillä kävellä, seisoi vain ja ihmetteli. Isä puki vaatekappaleen

Kosken (H.l.) tyttöosaston marssi.

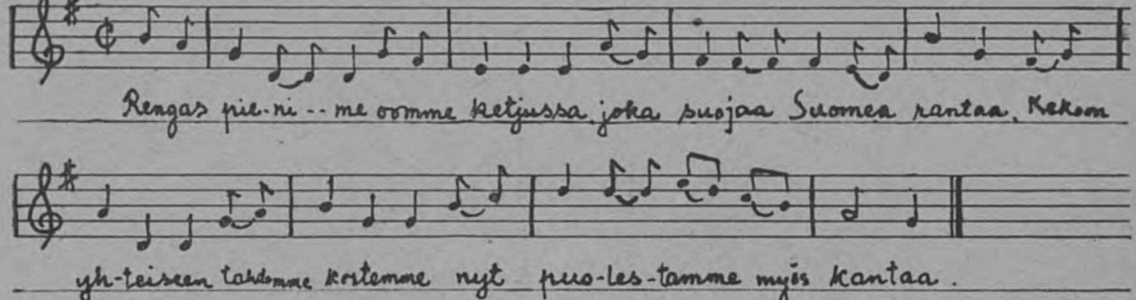

Rengas pieni me oomme ketjussa,
joka suojaa Suomen rantaa.
Kekoon yhteiseen tahdomme kortemme
nyt puolestamme myös kantaa.

Me nuorisoa olemme nousevaa,
josta kasvaa polvea uutta.
Ja työmme vaikkakin pientä on
sillä luomme me tulevaisuutta.

Vähiin voimiimme vakaasti luottaen
ain tarmolla tehkäämme työtä.
Ei uupuen vaan uurastain
me seuraamme suurten myötä.

Meille rakkaus syntymämaahamme on
se tähti mi kirkkainna hohtaa.
On tiellämme oikea suunta vain
jos Korkein kulkumme johtaa.

---

toisensa jälkeen poikainsa ylle ja sanoi tosionnellisena: »Nyt pääsevät pojatkin joulukirkkoon, kun on vaatetta». — Ajoimme vielä vähän eteenpäin ja kun palasimme, seisoi mökin pihalla neljä poikaa rivissä juuri saadut lakit päässä ja uudet lapaset käsissä huiskuttaen meille ohiajaessamme. — Kolmen päivän perästä käynnistämme saivat nämä pojat aivan kuin joululahjaksi itsellensä pikku siskon, joka kuulemma on heille hyvin rakas ja mieleinen.

Jos vielä vähän jaksatte minua kuunnella, niin kertoisin teille Aune-Orvokin ensimäisestä kaupunkimatkasta, jonka hän teki yhdessä äitinsä sekä Artun, Anjan ja Veikon kanssa Kajaanin rintamamiesyhdistyksen joulujuhlaan juuri ennen joulua. Se oli merkkitapaus näitten mökinlasten elämässä. Arttu ja Anja saivat koulusta ihan kahden päivän loman tätä matkaa varten. Pikku Aune-Orvokki oli herttainen, aivan sukkanauhoja myöten uudenuutukaisissa, teidän lähettämissänne tamineissa ja herätti yleistä ihastusta ja huomiota. Minut hän tässä ihmispaljoudessa jo niin hyvin tunsi, että tuli syliini. Mutta silloin Veikko-ressu parahti aivan ääneensä itkemään. Hän näet alinomaa pelkää, että »vieras täti vie siskon».

Jännittyneinä lapset odottivat illan suurta tapausta, joulupukin tuloa. Mutta ennen sitä saapuikin Nukku-Matti. Ensin vaipui uneen Veikko, pää Anja-siskon sylissä. Pian oli pikku Aunekin unten mailla. Kun ei heille ollut muuta nukkumapaikkaa, vietiin heidät näyttämölle. Siellä olevalla pehmustetulla sohvalla nämä kaksi nukkuivat kuin sadun prinssi ja prinsessa. Varmasti ei heillä koskaan ollut ollut niin pehmeätä ja lämmintä vuodetta. — Tämän tästä kävi joku yleisöstä ihastelemassa näitä kahta nukkujaa. Yksinpä »Tähtipojatkin», jotka juhlaan saapuivat, pysähtyivät tämän harvinaisen vuoteen ääreen.

Kun juhla loppui, toimitettiin nämä nukkukujat autoon ja sillä kortteeripaikkaansa, sillä vasta seuraavana päivänä he palasivat kotiinsa tältä ihmeelliseltä matkaltansa.

Lopuksi toivotan teille, tytöt, sekä kaikille teidän johtajillenne hyvää uutta vuotta ja menestystä työllenne.

Kainuun täti.

Pikkulottien Maijan ja Liisan seikkailut.

Piirt. ja kirj. *Kaija Asunta.*

Kirkas talvipäivä paistaa.
Nytpä hiihtoretki maistaa!
Eväs reppuun, reppu mukaan.
Sisälle nyt jäiskö kukaan!

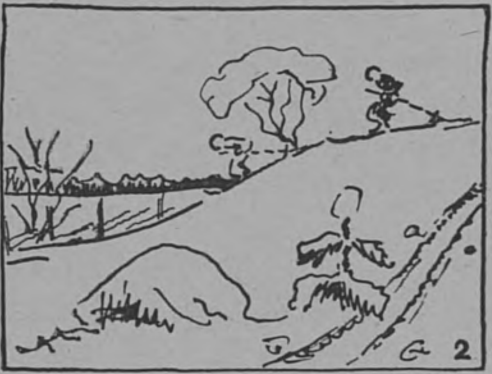

Suunnistaa jo tytöt taitaa,
tunnustaa he tietä, aitaa.
Tuttuja on kivet, ladut
niinkuin satukirjan sadut.

Vaan nyt tulee outo vastaan.
Metsä eessä ainoastaan.
Ympärillä synkkä salo. —
»Mikä tuolla?» — »Karhun talo!»

Pakoon, pakoon! — Tulee huoli!
Mistä löytyy kotipuoli!
Missä on nyt lottataidot,
suunnistamisopit aidot?

Miten kuten kotiin tultiin,
äidin nuhdesaarnat kuultiin.
Karhuja ei näillä mailla.
Raukat pelkää sillä lailla!

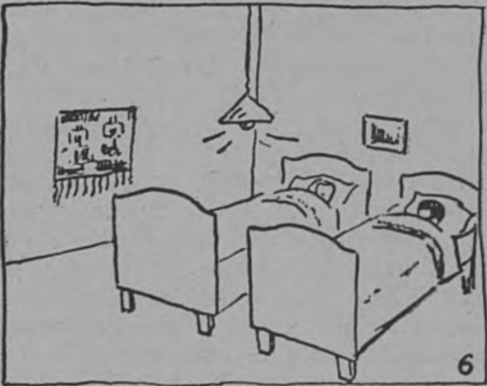

Tulee ilta. Tytöt pohtii:
»Joka lotta sentään tohtii
rohkeata näyttää mieltä
eikä käänny kesken tieltä.»
Rohkeus on lotan tunnus.
Kaiken kunnon suurin punnus.

Eilan punaiset posket.

Mietoisten pikkulotat johtajansa Sanni Anttilan kanssa.

Oletteko te, rakkaat pikkulotat kuulleet kertomusta pienestä yhdeksänvuotiaasta Eilasta? Siitä herttaisesta sinisilmäisestä pellavapäästä, joka aina niin säteilevän onnellisena tulla tepsutteli ompeluiltoihin? Hän näet myös oli pikkulotta.

Ehkei häntä niin paljonkaan huomattu iloisessa lapsijoukossa, mutta hänen poisjäämisensä eräänä syyskuun iltahetkenä, kun pikkulotat kokoontuivat kansakoulun uudessa käsityösalissa, herätti kaikkien tovereiden huolestumista. Muistatte aivan hyvin, kuinka koko 20-päisen pikkulottajoukkonne valtasi voimakas, hätääntynyt tunne siitä, että toverinne varmaan oli sairastunut. »Muuten ei Eila olisi jäänyt pois», sanoitte ystävälliselle opettajallenne. Ja ennentuntematon hellyys täytti mielenne. Jokainen huomasitte nyt, että tuon pienen toverinne vaatimaton, aina ystävällinen, mutta samalla mukaansatempaavan säteilevä olemus oli tietämättänne vaikuttanut teihin jokaiseen. Nyt oli ilo kuin poissa.

Kotimatkalla päätitte pistäytyä Eilan kodissa, siellähän hän asui Kalliomäessä, lähellä Purolan taloa.

Eilan äiti oli köyhä ompelijatar, jonka mies, kartanon puutarhuri, oli kuollut jo viisi vuotta sitten. Vaikeata oli perheen aluksi selviytyä elämäntaistelussa yksin jäätyänsä, sillä äidin ompelukone tuskin jaksoi pyöriä niin tiukasti, että 6-henkiselle perheelle aina olisi välttämättömiinkään elämänehtoihin riittänyt. Mutta Jumala oli siunannut tätä kotia. Hän oli ottanut vastaan heidän kiitollisuutensa ja korvannut sen yhä uudistuvalla siunauksellaan.

Ja senkin te muistatte varmaan vielä varsin hyvin, kuinka surullisen uutisen kuulittekaan Eilan äidiltä. Pelkonne oli ollut tosi, Eila oli sairaana, mutta paljon vakavammin, kuin olitte osanneet ajatellakaan. Ja äiti kertoi, kuinka hänet ystävällinen terveyssisar jo päivällä oli autolla vienyt lähikaupungin sairaalaan leikattavaksi.

Mielenne aivan jähmettyi ja teistä tovereista tuntui, kuin olisitte oman henkenne tahtoneet tämän suloisen ystävänne edestä antaa. Se oli niitä elämän ihmeellisimpiä kokemuksia, jotka rikastuttavat ihmistä, kuljettavat oman pienuutensa tuntoon ja sen kautta Jumalan suuruuden aavistukseen.

Mutta rakkaat pikkulotta-ystäväni, tähän loppuikin tarinassa se osa, joka teille oli niin tuttu. Ja nyt nostan vuorostani verhon siihen maailmaan, jonka onnellisessa ilmakehässä minulla oli onni saada löytää ystävänne. Olin sairaanhoitajattarena juuri siinä sairaalassa, jonne Eila tuotiin. Sain valmistaa hänelle vuoteen ja useiden pitkien viikkojen aikana seurata tämän säteilevän pikku olemuksen ylevää taistelua elämän- ja kuoleman rajalla.

Jos olette kuulleet sellaisesta vaikeasta sairaudesta, kuin vatsakalvontulehdus, niin kerron, että Eila sai läpikäydä senkin. Siitäpä syystä hänen sairautensa muodostuikin niin kohtalokkaaksi.

Muistan hyvin erään syksyn viimeisimpiä aurinkoisia päiviä, päivä oli torstai. Lastenosastolla oli päivän hiljainen hetki, aurinko tulvehti sisään akkunoiden täydeltä onnellistuttaen pikku hoidokkieni mielet. »Täti» — kuulin Eilan kuiskaavan, riensin hänen luoksensa, tunsin pienten riutuneiden käsivarsien puristuksen kaulallani ja näin syksyauringon hohteen sädehtivän lapsen silmistä. »Oi rakas täti, kuuletko kirkonkellojen äänen, ne soivat niin ihanasti, ne kutsuvat, kutsuvat Eilaa hyvän Jumalan luo.» Koko sydämeni oli pakahtua surusta nuo sanat kuultuani, sillä kellojen ääni ei todellakaan korviini kantautunut. Hyväilin ja lohduttelin pientä ystävääni parhaani mukaan, kuljin hiljaa pois huoneeseeni ja polvistuin Kaikkivoivan eteen anoen äidinkin puolesta, ettei Jumala vielä ottaisi tätä suloista lapsukaista pois.

Jälleen Hän kuuli äidin ja meidän monien ystävienkin huokaukset.

Kun ensimmäiset lumihiutaleet hiljaa laskeutuivat jäätyneeseen maahan, kun ajan ratas naksahdellen ilmoitti joulun lähestyvän — silloin kirjoitin onnellisena Eilan äidille, että tauti oli voitettu ja Eila pääsisi sairaalasta pois. Mutta koska hänen voimansa olivat niin lopussa pyysi rakastettava ylilääkärimme tarjota hänelle kuukauden virkistysajan tohtorin suurella maatilalla kaupungin ulkopuolella. Jos äiti suostuisi olisi hän valmis tekemään parhaansa Eilan hyväksi.

Ja niin ystävämme sitten joutuikin Pohjan kartanoon, sai leikkitoverikseen tohtorin samanikäisen Sinikan. Näiden kahden ystävyksen ihanasta talvikuukaudesta tahtoisin vielä kertoa teille hiukan. Tehän tapasitte Eilan jälleen tammikuussa punaposkisena, reippaana ja entistäänkin säteilevämpänä, niinhän? — Mutta salaisuutta ette varmasti vielä kuulleet, kuinka hän sellaiseksi tuli.

Iltarauha pirtissä.

Iltarauha pirtin täyttää,
rusko sammuvan jo näyttää...
Hiljaa lieden lieska loimuaa,
kello nurkassansa raksuttaa.
Kissa hyriseepi unilauluaan
ja nukkuu tyytyväisnä pankollaan.
Mummo hiljaa tuudittaapi
kehtoa, jossa uinuaapi
lapsi pieni, herttainen,
mummon sydänkäpynen.

Näin nyt mummo aatoksissaan laulaa
tuuditellen pikku vauvaa:
»Kerran vartut suureksi,
joudut maailmalle.
Mummo toivoo turvaksi
kodille ja isänmaalle.
Työsi anna Suomelle
ja puolustaos sitä,
isänmaalle rakkaalle
uhraa koko ikä.
Näitä muista aina,
mielees' tämä paina:
Ett' on yksi auttaja,
lohduttaja, Jumala!»

— — —

Hiljaa mummo hyräilee,
lieden lieska hiljenee...

Kirj. Pikkulotta Liisa Tervonen.

Tämän kerron nyt opiksi teille jokaiselle pikkulotalle, jolle pian koittaa hiihtoloman aika,

Mahtaneekohan tänä vuonna hiihtoloman aikana olla lunta? Ainakin sitä oli sinä vuonna jo jouluna, kun Eila Sinikan luona tämän onnellisen kuukauden vietti.

Aamulla varhain tytöt, puuron syötyänsä, kiinnittivät suksensa jalkaan ja mennä viilettivät pitkin lakeuksia. He tunsivat riemastuttavaa iloa saadessaan tervehtiä päiväkullan taivaankannelle. Metsän reunasta taittoivat he nuokkuvia urpuja kotiinviemisiksi ja nauraen ja ilakoiden suuntasivat viimein kulkunsa jälleen kotiinpäin. Ruoka-ajoilla söivät he molemmat jälkiruuakseen lusikallisen Nutrol'ia, ihanan vahvistavaa kalanmaksaöljy-mallas-sekoitusta. Siitäpä lisääntyi yhdessä ulkoilun kanssa puna poskille — ettepäs usko, miten reippain askelin. Päivisin oli touhua monenlaista. Oli lumilinnojen tekoa, tehtiinpä sitä lumesta, kun nuoska sattui, eläimiäkin jos jonkinlaisia. Siinäpäs kehittyivät taiteilijavastotkin. Mutta siitä piti tyttöjen pitää huolta, ettei jalat enempää kuin kädetkään saaneet märkinä olla. Varakengät- ja kintaat olivat aina vuorollaan keittiössä huolellisesti kuivumassa.

Puolen kilometrin päässä oli kelkkamäki ja sinne saivat ystävykset myöskin mennä aina ensin luvan kysyttyänsä. Oli kuvaamattoman ihanaa lasketella mäkiä yhden toisensa jälkeen ja tuntea elämisen riemun paisuttavan rintaa.

Eila ja Sinikka olivat onnellisia.

Joulun aatonaattona saivat he olla mukana kuusta hakemassa, näkivät huurteisten kuusien seista törröttävän siellä, kuin satumailla ikään.

Mutta aattona koki Eila sarjan unohtumattomia, onnellisia tapahtumia. Hän sai olla mukana viemässä joulupaketteja ympäristön puutettakärsiviin koteihin, tulla ihanana jouluenkelinä tuoden muassaan iloa ja onnea. Hän sai iloita saamistaan lahjoista, kymmenistä sädehtivistä kynttilöistä. Mutta hänen sydämensä oli nöyrä ja hän polvistui Jumalan edessä tuhatkertaisesti kiittäen ihanasta joulustansa.

Te, rakkaat pikkulottani, olette nyt kuulleet terveyden salaisuuden.

Raitis ilma ja järkevä ulkoilu sen tuo. Ilo ja kiitollisuus ovat uskollisia avustajia.

Toivon hartaasti, että koetatte seurata näiden kahden ystävyksen esimerkkiä.

Rakkain terveisin *Sairaanhoitajatar-ystävänne.*

SUOMEN LIPPU.

(1-osainen vuorokeskustelu.)

Esittäjät 13 v. pikkulotta ja 12 v. tyttö. Näyttämö pieni huone, jossa on pöytä ja kaksi tuolia, pöydällä Suomen lippu — pöytälippu.

L i i s a (istuu ja ompelee): Ai, kun ulkona on kaunis ilma (kuuntelee). Eipäs sitä Annelia vaan kuulu, vaikka olen jo hetken odottanut (oveen koputetaan). Sisään vain.

A n n e l i (tulee huoneeseen): No hei, Liisa.

L i i s a: Hei, hei.

A n n e l i: Nyt minä tulin ja otin käsityönkin mukaan.

L i i s a: Sepä olikin hauskaa. Käy istumaan (ompelevat).

A n n e l i (näyttää lippua pöydällä): Katsos, sinulla on lippu pöydällä. Kuulehan, Liisa. Mitä se Suomen lippu oikein merkitsee, kun kaikki ihmiset sitä rakastavat ja kunnioittavat?

L i i s a (kääntyen Anneliin ja lakaten ompelemasta): Se on pyhä kappale ja isänmaamme vertauskuva. Sentähden sitä kaikki kunnioittavat.

A n n e l i: Miksi se on sinivalkoinen, eikö joku muu väri ole yhtä kaunis ja kauniimpikin. Tiedätkö sinä, miksi siihen on ne värit pantu.

L i i s a: Mutta, hyvä Anneli. Etkö sinä tiedä, että se kuvaa meidän kaunista luontoamme. Katsos lippumme valkoinen pohja kuvaa meidän hohtavia hankiamme ja sininen risti meidän taivastamme ja järviämme.

A n n e l i: Olet varmaankin oikeassa, Liisa.

L i i s a: Anneli, kuule. Miksi sinä et ole liittynys silloin pikkulottiin, vaikka isäsi ja äitisi antoivat itnulle luvan.

A n n e l i: Kun minä en ole tiennyt teistä mitään ja tytöt ja pojat sanovat, ettei siellä opi mitään, mutta nyt kun ajattelen, mitä sinäkin tiesit lipusta, niin tuntuu, että olisi ollut parempi heti liittyä silloin, kun sinä puhuit siitä.

L i i s a: Ehdithän sinä vieläkin liittyä.

A n n e l i (innostuen): Minäpä juoksen kysymään isältä ja äidiltä uudestaan (menee).

L i i s a (ompelee, Anneli palaa): No, kuinkas kävi?

A n n e l i: Isä ja äiti suostuivat ja heti tänään tahdon liittyä pikkulotaksi.

L i i s a: Nyt sinäkin olet pian pikkulotta.

A n n e l i: Eikö olekin hauskaa?

L i i s a: On, totisesti onkin. Etkö haluaisi heti oppia meidän pikkulottalaulumme?

A n n e l i: Mielelläni, Liisa.

L i i s a: Tästä saat Pikkulottien laulukirjan. Koetetaan laulaa yhdessä.

(Laulavat yhdessä Pikkulottien laulun.)

kirj. Aira Perttula ja Sigrid Olervo.

Pikkulotat!

Joulu tuli, meni ja voitti jälleen sydämemme. Iloiset muistot mielissä olemme aloittaneet uuden vuoden, sen tuomat työt ja toimet. *Pikkulotta lehti toivottaa pikkulotille, johtajille ja kaikille yhteisille ystävillemme onnekasta ja siunauksellista uutta vuotta. Toivomme, että teidän uskollisuutenne kaikkea sitä hyvää kohtaan, mikä sisältyy tyttötyöajatukseen edelleenkin kestäisi ja lujittuisi. Toivomme myöskin, että meidän, lehtemme ja teidän, yhteistyömme olisi siunauksellista.*

Kainuun täti kertoo tässä numerossa Aune-Orvokin jouluiloista. Arvaatte, että minäkin olin sydämestäni iloinen saadessani kuulla kaikesta siitä, mitä olitte aikaansaaneet! Mitä olittekaan keksineet ja millä rakkaudella Aunea ajatelleet! Aunelle oli kudottu mekkoja ja sukkia, nimeilty kukkakiehkuroin lakanoita, tyynynpäällisiä ja pyyhinliinoja. Hän oli saanut vaunupeitteen, huovan, leluja, namusia ja sievoisen summan rahaa, jonka käytöstä Kainuun täti teille kertoo. Lahjoistanne riitti Aunen sisarille, veljille, äidille ja vielä monelle muulle rintamamiesperheelle Kainuussa. Ja Aunen äiti sanoi onnellisena, ettei heidän elämänsä koskaan ole ollut näin hyvää. Kaikki lahjanne teki yhtä arvokkaiksi se rakkaus ja antamisen ilo, mitä niihin mukaan oli liitetty. Äskettäin sain vielä Kellokosken reippailta tytöiltä kirjeen, josta syd. kiitokset. Siinä kerrotaan, että he ovat päättäneet säästää kukin 25 p viikossa, jotta minä voisin keväällä ostaa Aunelle karitsan. Miten herttaisesti ajateltu! Minä olen kuitenkin aivan yhtä kaukana Aunen kodista kuin tekin, joten meidän on pyydettävä Kainuun tätiä ostamaan lammas sieltä lähempää. Hän on sen jo luvannutkin tehdä.

Aune-Orvokin äiti oli sanonut Kainuun tädille, ettei hän ollut alussa voinut ymmärtää, mikä tarkoitus sillä oli ollut, että pikku Aune syntyi isän kuoleman jälkeen. Mutta nyt hän oli ymmärtänyt, että Aune oli koitunut heille siunaukseksi eikä vain heille, vaan monille muille puutteenalaisille rintamamiesperheille. Ja toivon, että pikku holhokkimme olisi siunaukseksi teillekin, rakkaat tytöt, sillä tavalla, että te Aunen kautta oppisitte ajattelemaan ja paremmin ymmärtämään niitä, jotka ovat saaneet osaksensa vähemmän kuin te. Kun me muistamme Aunea, niin omistamme samalla ajatuksia kaikille hänen asemassaan oleville ja heidän kodeilleen ja niille, jotka antoivat parhaansa isänmaamme vapauttamisen puolesta. Aune-Orvokki on tämän asian vertauskuva. Ja niin me voimme viime joulunakin auttaa Aunen lisäksi monia muita, sillä Aune oli ollut heille

siunaukseksi. Me iloitsemme kaikesta tästä senkin tähden, että olimme voineet osoittaa heille kiitollisuuttamme juuri vapaussodan 20-vuotismuistojen vuonna.

Sitten kerron teille Turku I:n pikkulottien 5-vuotisjuhlasta. Kuvan siitä näette tässä lehdessä. Kauniisti koristetun juhlasalin nurkassa oli pitkä pöytä ja sillä jotain, mikä oli lakanoilla peitetty. Turhaan koetin mielessäni aprikoida, mitä siellä oli piilotettuna. Ohjelmaa oli paljon ja syntymäpäiväsankari sai lahjojakin m. m. pienet kangaspuut, (olisipa hauska saada kuva pikkulotasta näiden kangaspuitten ääressä) vieraskirjan ja pakan kangasta. Sitten johtajatäti kertoi vieraille, miten invaliidi- ja rintamamiesperheitten avustaminen on ollut tyttöosaston sydämellä koko toiminta-ajan. He ovatkin 5 vuoden aikana koonneet yli 5000 mk puutteenalaisille perheille. Puheen jälkeen nostivat tytöt sitten peitteet pöydältä ja tiedättekö, mitä siellä oli? Siellä oli Aune-Orvokin lahjanäyttely. Voi ihmettä sitä kokoelmaa! Tytöt olivat itse omin käsin valmistaneet kaikenlaista hyödyllistä ja saaneet turkulaisilta ystäviltänsä jos jonkinlaisia lahjoituksia. Siellä oli m. m. 37 lakkia, 19 leninkiä, 12 paria kenkiä ja 23 paria sukkia. Luulenpa vaan, että olisitte tekin olleet ihmeissänne siitä kaikesta. Lähetän teille Turun tytöt lämpimät terveiseni ja kiitokseni näkemästäni ja kuulemastani. Olen kuulevinani vieläkin laulamanne »Sisumarssin». Se kuvasi teidän tarmoanne ja intoanne työssänne, sitä reippautta ja luottamusta pikkulotta-asiaan, jota toivoisin kaikilla pikkulotilla olevan.

Ja te Keravan tytöt! Kiitos teille juhlastanne. Olitte kutsuneet sinne vieraiksi vanhempanne ja paikkakunnan opettajat. Toivon, että saitte työllenne paljon uusia ystäviä. Juhlanne oli todella lämminhenkinen.

Nokian tytöille ja johtajalle syd. kiitokset ja terveiseni samoin Pusulan pikkulotille.

Kaikki yhdessä lausumme Kainuun tädille syd. kiitoksemme kaikesta ystävällisyydestä.

Ja sitten vielä vähän lehdestämme. Ette suinkaan vaan luule, ettei lehteä enää voi tilata tammikuun 20 päivän jälkeen. Ne, jotka tilasivat sen ennen 20 päivää, pääsivät osallisiksi kilpailuun, muut voivat tilata sen nyt vielä. Mutta koettakaapas muistaa lehteänne myöskin kirjoituksilla. Lähettäkää valokuvia, kuva-arvoituksia, kilpatehtäviä y. m. Ettehän toki unohda ikiomaa lehteänne. Ja lopuksi toivon, ettette unohda talven iloja. Hiihtäkää, kelkkailkaa, luistelkaa y. m. aina kun työt ja toimet sen sallivat.

Iloiset, talviset terveiset *Marketta tädiltä.*

J. K.

Kuolemajärven Siiri tädille ja tytöille terveiset ja kiitokset kuvakirjeestä, joka julkaistaan myöhemmin.

PIKKULOTAT HIIHTOLENKILLÄ

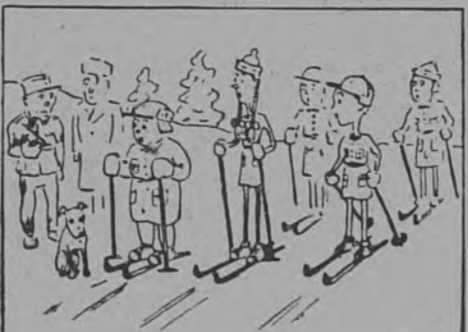

1.

Hanki kauniina kimmeltää.
Tytöt lenkille lähtekää!

2.

Muitten vauhti vahvasti kiihtyy.
Lyllerö seurassa huonosti viihtyy.

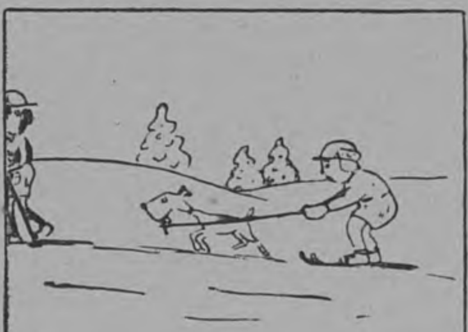

4.

Tähän loppuivat Lyllerön vaivat,
muut hänet taasen seuraansa saivat.

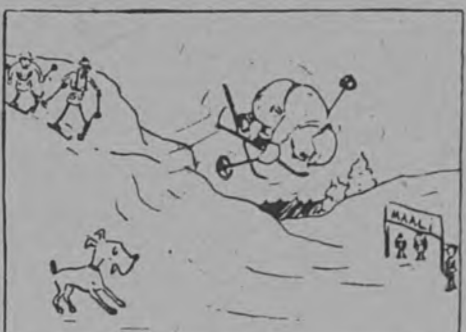

5.

Koittaapi kilpailun loppuhetki.
— Lyllerön osalta ilmailuretki.

KILPATEHTÄVÄ N:o 1.

Niinkuin muistatte oli viime vuoden joulunumerossa kilpatehtävä, jossa oli arvattava minkä nimisiä pikkulottia oli enimmän Pikkulotta-lehden tilaajien joukossa. Tehtävä oli todella vaikea. Senpätähden ei kukaan ollutkaan osannut arvata oikein. Eikä se ihme ollutkaan, sillä siellä oli *335*, huomatkaa tämä kunnioitettava luku, erilaista nimeä, yhdysnimet lukuunotettuna. Voitaisiinpa siis perustaa tänne vaikkapa nimien ehdotustoimisto. Kiintoisaa oli tarkastella nimiluetteloa. Nimiasiakin näyttää olevan muotiasia. Arvaatte, ettei ollut montaa Amaliaa, Amandaa ja Serafiinaa teidän ikäistenne niminä, ei ainakaan kutsumaniminä. Sensijaan ovat sellaiset kuin Eeva, Aino, Aune, Maija y. m. vielä suosiossa. Eri nimiä näytetään suosittavan myöskin paikkakunnittain. Jos jossain kylässä on herttainen Anna-Liisa, niin kaikki tahtovat, että hänenkin tytöstänsä tulisi yhtä hyvä ja herttainen. Uskotaan, että tulee, jos nimeksi pannaan Anna-Liisa. Mutta asiaan! *Nyt julistetaan* tästä asiasta *uusi kilpailu.* Tässä ilmoitetaan huom. *aakkosjärjestyksessä* kymmenen suosituinta nimeä. Ne ovat: Aino, Anna-Liisa, Aune, Eeva, Eila, Hilkka, Kerttu, Liisa, Maija ja Sirkka. Näistä saatte arvata, mitkä kolme ovat ensiksi, toiseksi ja kolmanneksi enimmän käytetyt. Vastaukset on lähetettävä ennen helmikuun 20 päivää os. *Pikkulotan toimitus, Helsinki, Laivanvarustajankatu 6.* Oikein arvanneiden kesken arvotaan 3 palkintoa. Tällä kerralla annetaan palkintoina *kaulakoristeita.* Eräs englantilainen setä, lasten ystävä, kävi toimituksessa ja lahjoitti helmiä ja kaulakoristeita pieniksi palkinnoiksi pikkulotille.

3.

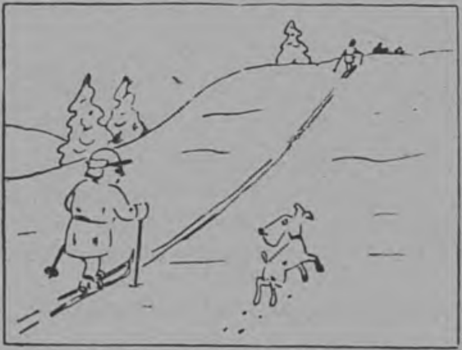

Raskas on raukalle ylämäki.
Tyttösen vaivat Vikkelä näki.

6.

Esana Lyllerö lentää maaliin,
korjaapi muhkean palkintosaaliin.

Pikkulotta-lehden hankintakilpailun palkinnot.

Tässä nyt ilmoitetaan ne 6 tarmokasta ja onnellista tyttöosastoa, jotka olivat ennen tammikuun 20 päivää hankkineet vähintäin 10 kokovuoden tilausta ja pääsivät arvonnassa osallisiksi palkinnoista. Kompassin saivat: *Kiihtelysvaaran, Ristiinan* ja *Suursaaren* tyttöosastot, pikkulottalipun saivat *Tuuloksen, Askaisten* ja *Sakkolan Kiviniemen* tyttöosastot.

Niitä tyttöjä, jotka olivat hankkineet vähintäin 5 tilausta tyttöosaston ulkopuolelta, oli valitettavasti vähän. Palkinnot arvottiin ja joutuivat seuraaville: valokuvauskoneen sai *Helka Rahkonen,* Virolahti, Virojoki, suksisiteet: *Eila Uosukainen,* Kiviniemi JP4 ja *Maila Peltola,* Kuhmo ja Pikkulotta lehden vuosikerran *Aune Kerkkonen,* Lempäälä, *Kyllikki Kyttä,* Ähtäri as. ja *Aino Tajakka,* Roikonkoski k. o. *Parhaimmat kiitokset kaikille tytöille ja tyttöosastoille, jotka ovat tilausten hankkimisella auttaneet Pikkulotta-lehteämme.*

HANKINTAKILPAILU N:o 2.

Julistetaan vielä lisäkilpailu, johon saavat ottaa osaa kaikki ne tyttöosastot, jotka *ensi helmikuun aikana* ovat lähettäneet toimitukselle vähintäin 10 koko vuosikerran tilausta tilausmaksuineen. Näiden kesken arvotaan *4 palkintoa:* 2 kpl. Valkoista kirjaa, à 85 mk ja 2 pikkulottalippua.

Ristisanatehtävä N:o 1.

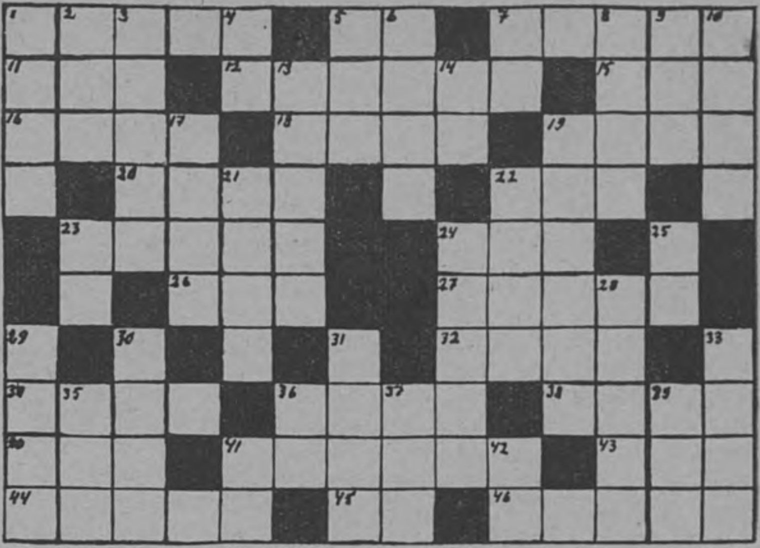

Laat. Liisa Tervonen.

Vaakasuoraan: 1 Kasvaa pellolla. 5 Sävel. 7 Kukka. 11 Puhdistusaine. 12 Hupaisa. 15 Huudahdus. 16 Lempinimi. 18 On syksyllä. 19 Runebergin runon henkilö. 20 Verbi. 22 Usein tukalaa. 23 Vasta — — — 24 Pinta — — — 26 Lapsen pakinaa. 27 Pois heitettävä. 32 Pesu- ja silitysliike. 34 Pojan nimi. 36 Autat. 38 Vuorokauden osa. 40 Teroita. 41 Valikoida. 43 L. E. Kunnas. 44 Ei ottanut vaan — 45 Kysymyksen pääte. 46 On tärkeä.

Pystysuoraan: 1 Tehdään oikeudessa. 2 Alku. 3 Historiallinen murhamies. 4. Huudahdus. 5 Verbi. 6 Huonekaluliike. 7 Tokaisu. 8 Ikävä koululaiselle. 9 Pojan nimi. 10 Tytön nimi. 13 Vuoristo. 14 Keskiarvo. 17 Lämmön lähde. 19 Kansa. 21 Päässä. 22 Eturaajan luu. 23 Sävel. 24 Myrskyllä järvellä. 25 Pronomini runoissa. 28 Ei aina tarpeellinen. 29 Miehen nimi. 30 Äidin veljet. 31 On jokaisella ihmisellä. 32 Toisilla huono. 35 Teen kesällä. 36 Pronomini. 37 Elämä. 39 Pakinoitsija. 41 Sävel. 42 Artturi Leinonen.

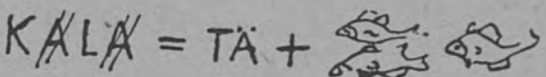

KUVA-ARVOITUS

laat. Greta Wegelius.

Viime vuoden joulunumeron tehtävien ratkaisut:

Kuusi kirjailijaa.

1. Lempi Jääskeläinen
2. F. E. Sillanpää
3. Urho Karhumäki
4. Selma Anttila
5. Erkki Kivijärvi
6. Auni Nuolivaara

Ristisanatehtävä »Haka».

Vaakasuoraan: 1 Aatto. 5 Uusi. 6 Atos. 9 Aa. 9 Via. 11 SAL. 13 I. K. 14 Lotta. 17 Armas. 20 Lata. 23 Otc. 24 Kuha. 26 Alokas. 28 Kairat. 31 Oksa. 32 Tai. 34 Anoa. 35 Atena. 36 Itara. 37 Ota. 38 PT. 39 Utu. 40 Va. 42 Opas. 44 Olki. 46 Leiri.

Pystysuoraan: 1 Akaa. 2 Tuo. 3 Tuska. 4 Os. 7 Tavara. 10 Ilma. 11 Sahat. 12 Ukot. 13 Ilona. 15 Teko. 16 Aki. 18 Alkaa. 19 SOS. 20 La. 21 Asta. 22 Asiat. 25 Ura. 27 Kai. 29 Aa. 30 Teot. 31 Ontuva. 33 Arpa. 39 Uloke. 41 Asti. 43 Pii. 45 LL.

Pikkulotta lehden kirjoituskilpailussa II palkinnon saanut kirjoitus.

KAUNEIMMAT LEIRIMUISTONI

Kesä on mennyt iloineen ja riemuineen ja syksyn tuulet ovat alkaneet riipiä puita. Leiristäkin on vain muistot jäljellä.

Nuori kesä ympäröi meitä kun harmaapukuinen pikkulottain joukko riensi leirille, ulos vapaaseen luontoon, tutkimaan Luojan suuria töitä. Luonto puhui meille kaunista kieltänsä, puut viheriöivät, linnut lauloivat ja taivas säteili. Raikas lottamieli vallitsi leiriläisten keskuudessa.

Ilmassa on juhlan tuntua, kun siniristilippumme kohoaa ylös salkoon. Siellä se hulmuaa vapaana ja hohtavana. Puut humisevat ympärillä, järvi läikehtii hiljaisesti ja pikkulottain nuori joukko ympäröi siniristilippumme. Kurkkuun nousee pala. On niin oudon juhlallista katsella vapaata isänmaata ja sen sinivalkeaa lippua.

Illan hämärtyessä kokoonnumme leirinuotiolle. Rinnassa on outo tunne, juhlallisesti kajahtaa

laulu oikein sydämen pohjasta. Nuotio loimuaa ja kirkastaa kesäistä yötä ja aivan samoin se lämmittää ja kirkastaa meidän mieliämme ja herättää palavan rakkauden isänmaahamme.

Vääpelimme kyselee meiltä arvoituksia. Sillä tavallahan esi-isämmekin ennen iltojaan kuluttivat. Entistäänkin suuremmaksi kasvaa kunnioitus heitä kohtaan. Sillä hehän tämän meidän Suomemme ovat näin kauniiksi tehneet. He olivat sitkeitä ja rohkeita, eivät pelänneet astua kylmään korpeen itselleen tilaa raivaamaan. Nälkää ja kylmää he kärsivät. Oli katovuosia. He kärsivät vieraasta vallasta, mutta vapaudentoivossa he taistelivat tämän maan meille itsenäiseksi.

Leirinuotion sammuessa astumme hiljaisesti majapaikkaamme kohti. Varmaan monesta rinnasta kohoaa kiitos taivaan Jumalalle, kun hän on antanut meille näin kauniin isänmaan ja vannoo mielessään olla uskollinen tälle rakkaalle maalle. Häipymättömänä pysyy mielessäni kuva isänmaasta, leirinuotiosta ja hiljentyneestä pikkulottain joukosta.

Jumala isänmaatani siunatkoon!

Anna-Liisa Kuoppamäki.

Pikkulotan jatkokertomus.

Kaksi sankarityttöä

Kirj. *E. Kaarela.*

Kaupungin ulkopuolella alkoi olla vaarallista liikkua, ja siksi tyttöjen ulkoilu keskittyikin pääasiallisesti kaupungin eteläpuolella olevalle luistinradalle. Pekka seuraili heitä sinne muutaman kerran, harrastaen Pirkon kanssa mieliurheiluaan, kaunoluistelua. Mutta sitten jäivät luistinradalle vain pienet lapset ilakoimaan hoitajiensa kanssa ja joku luisteluun erikoisen innostunut koulutyttö. Kauan eivät nämäkään saaneet nauttia jään eduista, sillä lopulta ei ollut enää miestä, joka olisi huolehtinut luistinradasta. Kaikki siviili-ihmiset vetäytyivät arkoina koteihinsa, neljän seinän sisälle. Tuon tuostakin järkytti asukkaita tieto jonkun siviilihenkilön vangitsemisesta tai tiukasta kotitarkastuksesta. Saatettiinpa keskellä yötäkin herättää rauhallinen perheenjäsen unestaan ja viedä vastaamaan »tiedoksi tulleista» teoistaan vallassa olevalle punaisten »sotaneuvostolle».

Tuulikin kotona oli kaikki näennäisesti entisellään. Matista harvoin puhuttiin, mutta sitä useammin ajateltiin. — Meidän suomalaisten suru ja kaipaus ilmenee — vaikenemisessa. Arvokas kansallisominaisuus, jota kannattaa kehittää. Vaikenemisella kootaan voimia kestämään kärsimyksen tuska. — Tuulikin isä, eläkkeellä oleva kansakoulun opettaja, täytti 70 vuotta helmikuun 27 pnä. Rauhan oloissa olisi rakastettua vanhusta juhlittu. Mutta nyt riitti vain äidin, Tuulikin ja Pekan »kotikuoro» juhlistamaan päivänsankaria. Iltapäivällä tuli lehtori Lehtinen uskollisen Marian ja Pirkkotyttärensä kanssa onnittelemaan. Maria toi lahjaksi ainutlaatuisen syntymäpäiväkaakun, oikean puhdasrukiisen reikäleivän, jossa reiän kohdalle oli taidokkaasti muovailtu margariiniruusu. Kaakku herätti ansaittua ihailua. Kummassakaan perheessä ei näet oltu pariin viikkoon saatu kunnollista ruisleipää. Jauhojen vähyyden tähden oli leipätaikinaan sekoitettu runsaasti karkeita kaurajauhoja, joihin oli kuoret mukaan jauhettu. Tällainen leipä on karvaista ja niin pahanmakuista, että syödessä on takaisin tulla. — Pikkulotta, lukiessasi tätä kertomusta, pysähdy ajattelemaan, miten onnellista aikaa Sinä saat elää. Leipää, oikeata hyvänmakuista ruisleipää, on kyllälti! Kunpa leivän kasvattaja siunaisi Sinun ja koko Suomen kansan leivän edelleen! — Uskollinen Maria oli säästänyt perheen vähäisiä jauhovaroja, jotta saataisiin tällainen herkullisen kodikas yllätys. Pirkko vain tiesi, miten säästäminen oli ollut mahdollista, siten että Maria itse söi okaisempaa leipää ja hänen annoksensa oli toisinaan olemattoman pieni. Pirkko oli aina rakastanut Mariaa, mutta sittenkin hän koulutytön »viisaudella» oli aliarvioinut Marian henkisiä kykyjä. Mutta tänä kevättalvena oli hänelle selvinnyt, että algebran ja geometrian kaavat, vieraiden kielten ymmärtäminen, historian vuosiluvut ovat vain pian haihtuvaa pinnallista tietoa; vasta elämän koettemuksissa hankittu hiottu *hienotunteisuus*, itsestään selvä *uskollisuus* tehtävissään ja näkymätön, kanssaihmisten kiitosta kaipaamaton *uhrautuvaisuus olivat häilyvän ihmiselämän pysyviä arvoja. — Maria oli elämänkoulussa kasvanut — ihminen.* Hän, Pirkko, vain koulutyttö! — — — Tuulikin äiti jakoi ruisleivän seitsemään osaan. Marian levittäessä margariiniruusun tasaiseksi voikerrokseksi palasille. Ja tähän päivään mennessä ei Tuulikki ole unohtanut tuon »kaakkupalasen» hunajan makeaa makua. Se syötiin kiehuvan ruiskahvin kera, johon jokainen sai tilkkasen sinertävää maitoa ja pienen sokerikirpaleen mausteiksi. »Juhlakahvin» jälkeen vetäytyivät herrat keskustelemaan. Lehtori Lehtinen oli salaisia teitä myöten saanut tietoonsa suuren uutisen. Pari päivää sitten oli Vaasaan saapunut suomalainen jääkäripataljoona. Ja näiden 1000:n jääkärin joukossa oli lehtorin nuorin veli, joka tammikuussa v. 1915 oli jättänyt yliopistolukunsa valmistuakseen Saksassa isänmaataan puolustavaksi sotilaaksi. »Ihmeelliset ovat kansamme kohtalot», puheli vanha lehtori ystävälleen, »nyt kolmen vuoden koulutuksen jälkeen on jääkäreillämme kunniakas tehtävä». Tähän jatkoi opettaja Mattila: »Kovat ovat miehillämme taistelut. Viime tiedon mukaan on Matti etenemässä Vilppulaa kohden eversti Wetzerin joukoissa.» Sitten veti lehtori Lehtinen povitaskustaan kuluneen Suomen kartan. Ja siinä kaikki kolme Pekka mukaan luettuna järjestelivät rintamaa puna- ja valkopäisin nuppineuloin epämääräisten tietojen mukaan. Tällävälin naiset puhelivat hiljaa keittiössä, jossa samalla suorittivat vähäisiä talousaskareitaan. Siinä kerrottiin huhuja, joita pääasiallisesti oli kuultu eri ruokajonoissa. Maria kertoi harvakseltaan kuulleensa punaisten tekemistä eläimellisistä murhista. — — Pikkulotta, en tahdo Sinulle kertoa näistä enempää. Ne ovat näet niin raskaita muistoja, että mieluimmin vai-

kenee. Mutta voit niihin tutustua lukemalla esim. Aarno Karimon kirjaa »Kumpujen yöstä» IV.

Herrat istuivat tänä omalaatuisena syntymäpäivänä kadunpuoleisessa huoneessa. Aina määrättyjen aikojen kuluessa näkyi kadulta alaikkunaruutujen läpi kiväärin pistin. Siinä oli nyt useina päivinä edestakaisin kulkenut punasotilas suorittaen hänelle määrättyä vahtipalvelusta. Kummatkin perheet tiesivät, että he olivat jollakin tavalla epäilyksen alaisena. Asiasta ei puhuttu; mutta varsinkin seurasi rouva Mattila yhä kasvavalla levottomuudella Pekan ja miehensä tihentyviä kaupunkikäyntejä. — — Nyt juuri kuului jälleen vahtisotilaan raskaat askeleet, ja kiväärin pistin välkähti helmikuisen auringon valaisemana ikkunasta. Heti askelten kaiun vaimennuttua viittasi herra Mattila huoneessa olijoille ja nämä naiset heihin liittyneinä seurasivat häntä pihanpuoleiseen pieneen kamariin, joka nyt oli Pekan asuntona Matin lähdettyä. Huoneeseen päästyä suljettiin ovi huolellisesti kiinni, vieläpä lukittiin sisäpuolelta, ainoan ikkunan eteen vedettiin kierrekaihdin, ja vähän hämmästyneinä seurasivat Maria ja Lehtiset isän ja pojan touhua. Sanaakaan puhumatta, pienen kattolampun antaessa huoneelle valoa, vetivät isä ja poika raskaan vanhanaikaisen leposohvan pois paikoiltaan, ja sitten isä irroitti leposohvan alla keskikohdalla olleesta, ruudullisesta korkkimatosta taidokkaasti leikatun palasen. Lehtisten hämmästykseksi näkyi lattiassa irroitetun palasen alla sahatut uurteet. Tämän neliönmuotoisen lattiankappaleen nosti opetta Mattila ylös. Ja siinä hänen hommaillessaan selvenikin toisille, että lattian lautapalat oli alustan puolelta taitavasti liitetty kiinni, niin että se voitiin hyvin irroittaa lattiasta ja samalla sopi siihen kuin valettu. »Tämähän on jännittävää kuin salapoliisiromaanissa», uskalsi Pirkko kuiskaten sanoa. Pois nostetun luukun aukosta näkyi vain mustaa pimeyttä. Pekka kopeloi jotain aukon alustan puolelta. Samassa syttyi kirkas sähkövalo, joka valaisi pienen laudoista kyhätyn alustakomeron, jonne kamarista johtivat kapeat portaat. Kalustona oli tässä tiiviisti laudoista kyhätyssä salakomerossa seitsemän pientä istuinjakkaraa. Lattialle oli levitetty kolme pehmeätä lammasvillavällyä. Yhdessä nurkassa oli vielä harmaantunut laudoilla suljettu pakkilaatikko. Herra Mattila alensi ääntään ja kuiskasi: »Meidän arvopaperimme, kullat ja hopeat!» — Tuulikki kuiskasi Pirkolle: »Siellä on minunkin isoäidiltä saamani sormus.» Opettaja Mattila aloitti: »Ajattelin — —» Mutta niin harvinaista kuin se olikin keskeytti hänet muuten niin harvasanainen Maria: »Tänä iltana minä tuon tänne meidän kalleutemme.» »Sitähän olin juuri aikeissa ehdoittaa», myhäili herra Mattila hymyillen. Sitten yhtä huolellisesti sammutettiin sähkö, peitettiin aarrekammio ja miesvoimin siirrettiin vanha rumilus entiselle paikalleen. — Kaikki nämä seitsemän luottivat täysin toisiinsa. Vasta myöhemmin elämässään Tuulikki Mattila oppi ymmärtämään epäilyn kuluttavan, elämäätappavan hengen.

Ennenkuin Lehtiset menivät kotiinsa kokoonnuttiin vielä kadunpuoleiseen virashuoneeseen. Paitsi harras uskonto, palava isänmaanrakkaus ja uskollinen elämän tehtävän suorittaminen isänmaan hyväksi, yhdisti näitä perheitä toisiinsa rakkaus musiikkiin. Monet illat oli rauhanaikoinakin vietetty soiton ja laulun merkeissä. Lehtori Lehtinen soitti viuluaan ja opettaja Mattilan sormien reumatismista kangistuttua oli Pirkko istunut pianon ääreen vaatimattomana; mutta hän oli ankaran soitonopettajansa arvostelun mukaan harvinaisen lahjakas ja hienosti musiikkia tajuava. — — Herkän, aavistavan surumielisinä kaikuivat Chopin'in preludin sävelmät, tuntui kuin olisi vahtikin kadulla jäänyt kuuntelemaan soiton surullisen mahtavia sointuja. — — Sitten yhtyivät kaikki hartaasti suomalaiseen hengelliseen kansansävelmään. Kaarle Krohn'in hehkuvalla innolla kirjoittamat laulun sanat sopivat niin hyvin hetken tunnelmaan.

(Jatk.)

KUVA-ARVOITUS

Kaikki

Laat. Greta Wegelius.

Sisällysluettelo: Jumala ensimmäisenä, kirj. Auk. Oravala, Pikkulotalle, kirj. Iida, Pikkulotan uuden vuoden rukous, kirj. Toini täti, Tontun puuhat tornikellossa uudenvuodenyönä, kirj. Pirkko Heikkinen, Ajatuksia pikkulottatyöstä, kirj. Pirkko Peltoniemi, Pikkulotille, kirj. Mokkasuuna, Aune-Orvokin palsta, kirj. Kainuun täti, Kosken (H. l.) tyttöosaston marssi, Pikkulottien Maijan ja Liisan seikkailut, kirj. ja piirt. Kaija Asunta, Eilan punaiset posket, kirj. Sairaanhoitajatar-ystävänne, Iltarauha pirtissä, kirj. Liisa Tervonen, Suomen lippu, kirj. Aira Perttula ja Sigrid Olervo, Postipalsta, Pikkulotat hiihtolenkillä, piirt. H. Krogerus, Kilpatehtävä n:o 1, Hankintakilpailu n:o 2, Kauneimmat leirimuistoni, kirj. Anna-Liisa Kuoppamäki, Kaksi sankarityttöä, kirj. Elsa Kaarela.

Toimituksen ja konttorin osoite: Helsinki, Laivanvarustajankatu 6. Puh. 20 131. Avoinna klo 10—13.

Toimitus: Fanni Luukkonen (päätoimittaja), Saara Forsius (toimitussiht.). Lehden avustajia: Ingrid Gripenberg, Elsa Kaarela, Viola Kuistio, Anna Puranen, Hagar Sarasto, Ester Savolainen, Kerttu Stenberg, Helmi Toiviainen.

V. 1939 ilmestyy 8 numeroa. Tilausmaksut: 1/1 vsk. 8 mk, 1/2 vsk. 5 mk.

TILGMANNIN KIRJAPAINO, HELSINKI 1939